

Tidsskriftcentret - ti år

Midt i ~~ix~~ en periode med mange ~~nostalgiske~~ kommercielle og nostalgiske tilbageblik til de "gyldne 60-erne", ungdomsoprøret osv., kan vi se tilbage på ~~endnu~~ et barn af denne periode, Tidsskriftcentret i København, som d. 7. marts røndede det første ti-år. Langt de fleste, som kun kender Tidsskriftcentret i dag, vil næppe ~~umiddelbart~~ forbinde det med de farverige 60-eres kulminationsperiode. Tidsskriftcentret er rammen om et bibliotek, som rummer mere end 1.000 tidsskrifter vedr. arbejderbevægelsen, de socialistiske bevægelser, befrielsesbevægelser mm. fra hele verden. Kernen i denne samling er blade fra det meste af den europæiske ~~venstrefløj, marxistiske miljøer og kvindebla~~ og amerikanske venstrefløj, samt førende ~~marxistiske~~ teoretiske og politiske tidsskrifter, knyttet til forskellige former for alternative studenter- og forskningsmiljøer. Dertil kommer at centret er rammen om en lang række andre aktiviteter, såsom lokalendlån, reprofunktioner mv.

Selve ideen til et offentligt alternativt tidsskriftbibliotek blev ~~er~~ fostret i 1967 af Lise og Niels Mørk Plum, som netop havde oprettet Plumfonden. Blandt de første angøgninger til den nyoprettede fond kom - afhængigt af hinanden - henvendelser fra Studenterksamfundet og Politisk Revy om at få økonomisk støtte til at tegne abonnement på et større antal kendte udenlandske tidsskrifter. Fremfor at yde støtte til to separate tidsskrifthold foreslog Plumfonden, at den sammen med Studenterksamfundet og Politisk Revy skulle oprette et egentligt tidsskriftbibliotek, som skulle være offentligt tilgængeligt. Plumfonden ville financiere oprettelsen og stille lokaler til rådighed i fondens hus i Dronningensgade på Christianshavn, hvor ~~Politisk Revy~~ ~~også~~ også Politisk Revy havde lokaler. De tre parter blev hurtigt enige, og efter 3/4 års forberedelse åbnedes biblioteket d. 7. marts 1968 under navnet "Informations- og Mødestedet."

Tanken om at skabe et sådant center må ses i sammenhæng med ^{at} de politiske forhold på venstrefløjen i midten af 1960-erne, virkede meget splittede og uorganiseret. Det var en udbredt opfattelse at dette bl.a. skyldtes forskellige personlige erfaringer og forskellig baggrund og at disse modsætninger kunne over-

vindes, ~~hvis~~ hvis blot folk fik tilbudt fælles rammer for aktivitet og ~~politiske~~ politiske diskussioner. ~~Tidsskrift~~ "Informations- og mødestedet" var et produkt af sådanne opfattelser.

Tanken var, at biblioteket i hovedsagen skulle fungere som en service for tidsskriftredaktioner, skribenter osv., - kort sagt det, vi i dag kalder "informationsformidlere". F.eks. hed det i åbningsindbydelsen: "Biblioteket er i første række tænkt som støtte til en række venstreorienterede, mindre blade og tidsskrifter." . Dernæst skulle centret fungere som en fælles ramme ved at stille lokalerne til rådighed for mødeaktivitet. Endelig var ~~centret~~ ^{biblioteket} åbent fire eftermiddage om ugen af hensyn til andre interesserede.

I overensstemmelse med tankerne ~~og~~ ^{om} stedets brugerkræds inviteredes til åbningsdagen en række af tidens kendte kulturradikale forfattere, redaktører, forlags- og bladfolk, hvilket var med til at gøre det til lidt af en celeber begivenhed. Niels Munk Plum udtalte ved den lejlighed til Ekstra Bladet bl.a., at det var udmærket, at der var 200 mennesker, der demonstrerede foran USAs ambassade mod krigen i Vietnam.. "Det er bare ikke nok, Der er brug for facts, og der er brug for det nu."

Så begyndte hverdagen, som på mange måder blev meget sejt. I forhold til forventningerne var benyttelsesgraden meget ringe i begyndelsen. Alle syntes ~~ganske vist~~, at det var en vældig god ide med et alternativt tidsskriftbibliotek, - men hvorfor var der så få der benyttedes det?

En del af forklaringen skal søges i, at ~~Tidsskrift~~ stedets tilbud ikke ~~svarede~~ stemte overens med det meget aktivistiske politiske miljø i 1960-ernes slutning. Tidsskriftbiblioteket åbnedes ~~den 1. marts 1968~~ i marts 1968. To måneder senere udbrød majrevolten i Frankrig, hvilket gav signalet til politisk aktivitet ~~af~~ af en helt anden type, end man havde været ~~vant~~ ^{vant} til i den sidste snes år. Det parlamentariske sigte som tidligere havde omgærdet alle politiske spørgsmål blev brudt af de anti-imperialistiske og studenterradikale bevægelser, som voksede frem i den følgende tid. Tidsskriftbiblioteket virkede ikke brugbart for de aktive i disse bevægelser. Resultatet blev en følelse af, at ~~den passive biblioteksvirksomhed~~ ~~den passive biblioteksvirksomhed~~ den passive biblioteksvirksomhed var ude af trit med den politiske bevægelse, ~~hvilket~~ Et udtryk for denne følelse var, at centrets daglige leder i foråret 1969

foreslog at afskaffe tidsskrifterne og i stedet stille lokalerne til rådighed for aktivister. Dette forslag blev dog ikke fulgt af det udvalg, som stod bag centret.

En anden del af forklaringen på den ringe brug af centret skal søge i forestillingerne om, at centret i hovedsagen skulle benyttes af mere eller mindre professionelle skribenter. Der har ganske vist alle dage været ~~kræfter~~ bladfolk og skribenter blandt centrets trofaste støtter og brugere, men i hovedsagen kom det ikke til at holde stik.

Den ringe ~~interesser~~ benyttelse i de første år var noget af en skuffelse. Alligevel lykkedes det at bevare troen på at ideen om et alternativt tidsskriftbibliotek var god nok og medens aktivismen bogstaveligt talt bølgede gennem gaderne fortsatte opbygningen af en international tidsskriftsamling. Samtidig blev gjort ~~en~~ forsøg på at gøre ^{biblioteket} ~~centret~~ mere kendt ved at kombinere centrets initiativer med den aktuelle politiske aktivitet. F.eks. arrangeredes der udstillinger af franske blade fra maj-revolten i 1968, af tjekkiske modstandsplakater fra august 1968, udstilling af amerikanske undergrundsblade, af kvindeblade m.v. Men lige ~~meget~~ lidt hjalp det. Besøgertallet var stadig alt for lavt. På trods af dette var centrets årsrapporter til Plømfonden præget af en ukuelig optimisme om, at det på et tidspunkt nok skulle lykkes at vende udviklingen i positiv retning.

Først da centret havde eksisteret i næsten fem år, begyndte der i 1972/73 at ske noget. Dette hang sammen med en ændring i den politiske aktivitet, ~~hvor~~ som svingede over til i ~~en~~ ~~stadigvæk~~ højere grad at rette sig mod hjemlige økonomiske og sociale problemer. Denne ændring sporedes overalt i den vestlige verden og betød øget interesse for teoretiske, politiske og faglige spørgsmål og førte f.eks. på universiteterne til et opsving i interessen for samfundsvidenskabelige spørgsmål. For de politisk interesserede blev det nu nødvendigt at benytte en anden form for baggrundsmateriale af mere teoretisk og reflekterende karakter.

Nu kunne centret høste de første frugter af arbejdet, idet lånerertallet begyndte at stige. For at gøre en bredere kreds interesseret i tidsskriftbiblioteket blev startet et lille blad, "Tidsskriftorientering" med henvisninger til interessante artikler i de vigtigste blade. (På basis heraf er indtil i dag opbygget et kartotek med ca. 20.000 artikelhenvisninger til

bladene).

Den udvidede aktivitet blev fulgt op af, at der oprettedes en selvejende institution, samt en lånerkreds, således at centret fik sit eget organisatoriske grundlag at arbejde ud fra. Ved samme lejlighed fik det officielt navnet "Tidsskriftcentret". Stigningen i aktiviteten fortsatte gennem de følgende år og tog endnu et hop, da Tidsskriftcentret i 1974 flyttede til større og mere centralt beliggende lokaler i Huset i Rådhusstræde. Huset havde selv arbejdet med planer om at etablere et tidsskriftbibliotek og var derfor interesseret i et samarbejde. For Tidsskriftcentret betød flytningen til det nye miljø større kontaktflade og nye muligheder.

I årene som var gået siden bibliotekets start var bladholdet vokset kraftigt. Samtidig var der sket en vis ændring i sammensætningen. Ved centrets start byggedes bl.a. på kontakter til en række internationale anti-imperialistiske bevægelser, f.eks. i Afrika. Senere fik centret særdeles gode kontakter til det Latinamerikanske område. Efterhånden blev der dog færre af denne type blade, således at billedet fra begyndelsen af 70-erne prægedes af blade fra politiske bevægelser i den vestlige industrialiserede verden. Dertil kommer at Tidsskriftcentret fra et tidligt tidspunkt har anset det for en særlig opgave at samle og opbevare de alternative danske politiske og faglige blade så komplet som muligt.

Siden 1975 har Tidsskriftcentret påtaget sig endnu en aktivitet, "Den Røde Liste", som er en informationsbulletin for alternative bogforlag og bogcafeer. Den Røde Listes tilblivelses-historie minder meget om Tidsskriftcentrets. I flere år havde de mange nyoprettede alternativforlag og bogcafeer diskuteret muligheden af at oprette en fælles distributionscentral for venstrefløjens udgivelser for derved at spare tid og billiggøre bøgerne. I ~~1974~~ 1974 indbød Plumfonden producerer og formidlere af bøger, blade musik mm. til et møde for at diskutere om tanken kunne realiseres. Resultatet af drøftelserne blev, at man enedes om ikke at oprette en distributionscentral, men at der skulle laves et blad, som kunne sikre en bedre kommunikation mellem producerer og formidlere. Tidsskriftcentret blev foreslået som udgiver af en sådan publikation. Den Røde Liste, som publikationen blev døbt, var et initiativ, som det var vigtigt at støtte. Ideen var et resultat af enighed

mellem alternativforlagene og bogcafeerne og den kunne være et bidrag til at sikre opretholdelsen af et alternativt forlags- og distributionsnet som modstykke til den monopolisering af forlagsbranchen, som ses overalt i den vestlige verden. Den Røde Liste kan medvirke til at det bliver lettere at distribuere bøger og pjever ~~for~~ selv for små grupper eller private, idet enhver gratis kan få optaget sine publikationer i listen. Samtidig er listen med til at sikre, at selv de mindste bogcafeer med mere eller mindre frivillig arbejdskraft får en komplet månedlig liste over, hvad der kommer af dansk alternativ politisk litteratur.

Ideen har været en succes, hvilket bl.a. ses af at faktisk alle bogcafeer abonnerer på Den Røde Liste, som ~~er et~~ ^{for dem er} et bedre redskab end de officielle bibliografier, hvor den relevante litteratur drukner. Andre benytter også De Røde Liste, f. eks. en lang række private, som ønsker at følge med i, hvad der udkommer.

Oprindeligt hed centret som nævnt "Informations- og mødestedet". Selvom dette ikke mere ~~indgår~~ indgår i det officielle navn betragtes "informations- og mødefunktionen" stadig som ^{en} vigtig del af den samlede aktivitet. På Tidsskriftcentret finder man ikke skilte med påbud om at de besøgende skal være stille og at samtale er forbudt. Der er nemlig meningen at lokalerne i åbningstiden også skal kunne fungere som et uformelt mødested, hvor praktiske gøremål og småmøder kan afvikles over en kop kaffe eller en øl.

Dernæst ~~indgår~~ udlånes lokalerne til mødevirksomhed udenfor åbningstiden og endelig stiller centret forskellige faciliteter til rådighed, såsom stencilbrænder og fotokopimaskiner.

Udlændinge, som hører om Tidsskriftcentret, reagerer med en blanding af beundring og forbavselse. Beundring over at se den store samling, som kan fremvises i centrets Tidsskriftfortegnelse. Forbavselse over at det har været muligt at fastholde et sådant alternativt tværiniciativ. Det lyder måske nok lidt flot, men i europæisk sammenhæng er Tidsskriftcentret - så vidt vides - enestående. Ander steder kender man til institutioner, kulturcentre, alternative boghandlere osv, men intetsteds findes denne kombination af biblioteks- informations- og

mødefunktioner.

Det må understreges, at det langt fra har været problemfrit at nå hertil. ~~De~~ I de første mange år blev biblioteket bombarderet med forslag om at udvide centrets aktiviteter på områder, som ville have gjort tidsskriftholdet til en bivirkning. I betragtning heraf er det overraskende at se, hvor tæt Tidsskriftcentrets funktioner egentligt ligger på de oprindelige visioner, men det må også tilføjes at ~~Tidsskrift~~ centrets gennembrud i høj grad skyldes, at arbejdet på den politiske venstre fløj i dag foregår på et ~~nægt~~ højere niveau end i 60'erne.

~~Påkrævs~~ Centrets brugerreds har ændret sig, således at det i dag er et sted for de mange, som benyttes af de mange. Det materiale, som bygges på, er imidlertid i stort omfang det samme som for ti år siden. Eksempelvis har blade som New Left Review, Monthly Review og Politisk Revy i hele perioden hørt blandt de ti mest benyttede ~~blade~~. Tidsskriftcentret indgår desuden som et led i det almindelige biblioteksvæsen ved at formidle udlån til andre biblioteker. Dette ~~vise~~^{er} et udtryk for et behov, som kun Tidsskriftcentret kan dække og ~~som~~^{viser} at centret ~~ikke~~ fungerer som et kvalitativt supplement til eksisterende biblioteker.

På trods af at centres succes ^{skyldes} ~~skyldes~~ de ^{sidste} ~~sidste~~ års politiske udvikling, er det sig alligevel sin arv bevidst. Det kommer f. eks. til udtryk i, at der i vedtægterne står, at hvis Tidsskriftcentret lukker, tilfalder tidsskriftbestanden Plumfonden, hvis den skulle ønske det. Dette er en vis garanti for at kunne fastholde de ideer, som var udformet ved starten og som i dag er udkrystalliseret så godt.

Heldigvis er det ikke lukningen, der er det aktuelle problem. Tværtimod diskuteres det tit, hvad der kan gøres for at klare det stigende antal besøgende, samtidig med at den nuværende service kan opretholdes.

Centret kan byde på mange sjældne tidsskrifter fra de sidste ti år, men søger desuden at udbygge samlingen, f.eks. ved at opfordre folk til ikke blot at smide blade og pjecer ud, når de rydder op. Arbejderdigteren Oskar Hansen skrev i et digt fra 1950: "Pas på de gamle pjecer, pas særlig godt på dem, måske ligner de laser...". Disse ord har Tidsskriftcentret gjort til sine ved at der står nederst på centrets brevpapir "Smid al-

drig politisk litteratur ud - giv det til Tidsskriftcentret." ~~krak~~

Jo større samlingerne bliver, jo bedre kan Tidsskriftcentret bidrage med litteratur og materiale vedr. internationale og historiske erfaringer. I dag stilles der større krav til centret på grund af den store viden og indsigt, som nu findes hos stedets brugere. Det skyldes at diskussioner om socialistisk strategi og politik nu foregår under betingelser, som er mere forpligtende end tidligere og fordi strømmen af litteratur ~~er~~ og bladet er vokset kraftigt siden centret startede for ti år siden. I 1968 viste det sig hurtigt, at der ikke var det store behov for et alternativt tidsskriftbibliotek. Selve grundideen var imidlertid rigtig. ~~og~~ Tidsskriftcentret har siden været i stand til at tage nogle af de udfordringer op, som fulgte af den politiske udvikling, og dermed vist sig opgaven voksen som et center for alternativ informationsformidling.

STEEN BILLE LARSEN

Medstifter af Tidsskriftcentret. Medlem af forretningsudvalget

Note:

Tidsskriftcentret, Rådhusstræde 13, 1466 København K, tlf. 129949, Åbningstider: Mandag-fredag 12.30-17.30

Faste udgivelser:

Tidsskriftorientering. Artikelhenvisninger til danske og udenlandske tidsskrifter. Udkommer to gange om året. 31,- kr i abonnement (Institutioner 67,- kr)

Den Røde Liste. Nyhedsliste for venstrefløjens udgivelser. Udkommer ~~månedligt~~ 11 gange om året. 51,- kr i abonnement (Bogcafeer mm: 77,- kr, Biblioteker: 130,- kr)